

GENÇLERİN OKUMA ALIŞKANLIKLARINI BELİRLEMEYE YÖNELİK BİR ÇALIŞMA HAKKINDA

Dr. Nesrin ZENGİN*

GİRİŞ

Bir gencin ait olduğu toplumun kültürünü yaşantısının bir parçası haline getirmesinde, ailenin, okulun, ve çevrenin etkisi olduğu kadar, okuduğu eserlerin de çok büyük rolü vardır. Çocuğun ve gencin kendisiyle ve çevresiyle barışık bireyler olarak yetişmesini istiyorsak, onların kabuller dünyasına uygun eserleri tespit etmek ve onların hizmetine sunmak mecburiyetindeyiz. Aynı zamanda sanatçılarımızın da bu kitleyi hedef alan eserler vücuda getirmesi gerekmektedir.

Gerçek eğitim, insanın önce kendisini tanıması yolunda ortam hazırlar, bu tanımayı gerçekleştirir. Bu yapılırsa kişinin kendini olumlu ve olumsuz yanlarıyla kabul etmesi, hayat plânını ona göre yapması ve başkalarıyla sağlıklı ilişki kurmasını kolaylaştıracaktır. Sanat ve edebiyat da, insanın kendi özelliklerini bilmesi yolunda önemli hizmetlerde bulunur. Onun önüne değişik seçenekler ve yaşantı örnekleri getirir. ⁽¹⁾

Gençlerin gelişmiş bir okuma becerisine sahip olabilmeleri için eğitimci olarak onları okumaya teşvik etmeli ve okuma eğilimlerini tanıyarak onlara yardımcı olmalıyız. Öğrencilere okuma alışkanlığı kazandırmanın yollarından biri, onları içinde buldukları gelişim çağında ilgilerini çekecek konulara yönlendirmektir. Bunun için gençlerin ilgilendikleri konuları belirlemeli veya onların ilgilerini belli konulara çekmeye çalışmalıyız. Bu düşünce, bizi, durum tespiti yapmaya yönelmiş ve gençlerin okuma eğilimlerini belirlemek üzere bir çalışmanın başlatılmasına vesile olmuştur.

* Türkçenin Eğitimi ve Öğretimi Doktoru

⁽¹⁾ Cahit KAVCAR: **Edebiyat ve Eğitim**, Ank. Üni. Eğt. Bil. Fak. Yay. Ankara 1982, önsöz.

PROBLEM

Edebiyatın eğitim bakımından değeri ve ondan nasıl faydalanılması gerektiği ile gençliğin eğitiminde karşılaşılan zorluklar ve bu zorlukları aşmada, edebiyat eğitiminden nasıl faydalanabiliriz hususları problematiğimizi teşkil etmektedir. Bu problematik içinde bir çok problem vardır. Biz ana problemimizi, gence okuma alışkanlığını kazandırmanın yolları nelerdir? Gençlerin okuma alışkanlıklarını belirlemek suretiyle onlara nasıl yardımcı olunabilir? Şeklinde ortaya koyduk ve 1998-1999 Eğitim -öğretim yılında Kastamonu il merkezindeki okullardan Mustafa Kaya Anadolu Lisesi, Kuzeykent Lisesi, Kuzeykent Süper Lise, Abdurrahman Paşa Süper Lisesi ve Orhan Şaik Gökyay Lisesi son sınıflarıyla G.Ü. Kastamonu Eğitim Fakültesi Türkçe Bölümü birinci sınıfta okuyan gençlerin okuma alışkanlıklarını belirlemeye yönelik ankete dayalı bir çalışma yaptık. Ankete katılan 283 gence 74 soru sorduk.

Gençlere uyguladığımız anket on bir alt problem içeriyor. Bu alt problemlerde;

- 1.Gençlerin kitap okuma seviyelerinin tespiti
- 2.Gençlerin kitap okumama seviyelerinin tespiti
- 3.Gençlerin kitap seçmelerine etki eden faktörlerin tespiti
- 4.Gençlerin okudukları kitapların değişik açılardan onları etkileme seviyesi
- 5- Gençlerin hangi tür kitap okuduklarının seviyesinin tespiti
- 6- Gençlerin hangi tür roman okuduklarının seviyesinin tespiti,
- 7- Gençlerin târihî roman okuma sebeplerinin ve seviyelerinin tespiti,
- 8- Gençlerin bu araştırmada örneklem olarak seçilen yazar (M.N. Sepetçioğlu) hakkındaki bilgilerinin seviyesinin tespiti
- 9- Gençlerin gençlik edebiyatı hakkındaki düşüncelerinin tespiti
- 10- Gençlerin en çok beğendikleri beş kitap, beş yazar ve beş romanın derecelerinin belirlenmesi,
- 11- Gençlerin okudukları târihî romanlar,en çok beğendikleri beş tarihi roman ve beş tarihi roman yazarının derecelerinin belirlenmesi hususları üzerinde durulmuştur.

YÖNTEM

Gençlerin okuma alışkanlıklarını belirlemeye yönelik çalışma yaş gruplarına, mezun oldukları bölgelere, okudukları okullara, bölümlere, cinsiyete ve öğrenim durumlarına göre gençlerin kitap okuma ve okuma-sebepleri, kitap seçmelerine etki eden faktörler, okudukları kitapların gençleri etkileme seviyesi, hangi tür kitap okudukları, hangi tür roman okudukları, târihî roman okuma sebepleri, incelenen M.N. Sepetçioğlu'nu tanıma dereceleri gençlik edebiyatı hakkındaki düşünceleri en çok beğendikleri eserler ve yazarları belirlemek amacıyla gütmekte, yöntem bakımından ankete dayanmaktadır.

EVREN ve ÖRNEKLEM

Anketimizin evrenini Kastamonu il merkezindeki meslek liseleri dışındaki liselerin son sınıflarıyla Kastamonu Eğitim Fakültesi Türkçe Bölümü birinci sınıfta okuyan öğrenciler oluşturmaktadır.

Türkiye'de yerleşim bölgeleri arasında görülen sosyo-ekonomik farkları ve gençlerin her yerleşim biriminde kütüphanelerden yararlanabilme, kitap bulabilme gibi konuların farklılık gösterdiği düşünülerek evren Türkiye ölçüsünde alınmamıştır. Bu nedenle de örneklem grubun verdiği cevaplar sadece Kastamonu il merkezindeki meslek liseleri dışındaki liselerde okuyan lise son sınıf öğrencileriyle, üniversite birinci sınıf öğrencilerine genellenmiş, örneklemin Türkiye ölçüsüne genellemesinden saydığımız sebeplerle özellikle kaçınılmıştır. Ancak şu da unutulmamalıdır, örneklem grubu için yapılan bu genelleme Türkiye geneli hakkında da fikir verecektir.

Araştırmanın örneklemini, Kastamonu il merkezindeki Mustafa Kaya Anadolu Lisesi, Abdurrahman Paşa Süper Lise, Kuzeykent Süper Lise, Kuzeykent Lisesi, Orhan Şaik Gökyay Lisesi son sınıflarında okuyan öğrencilerle G.Ü. Kastamonu Eğitim Fakültesi Türkçe Bölümü birinci sınıfta okuyan toplam 283 öğrenci oluşturmaktadır.

Örneklemin en geniş ölçüde evreni temsil etmesi tabiidir. Bunun için alınan örneklem grubu yeterli bulunmaktadır.

Araştırmamızın örnekleminde belirtilen altı okulda toplam 350 öğrenciye anket sorusu bırakılmış ancak 283 öğrenciden cevap alınabilmiştir. 283 öğrenciden alınan cevaplar araştırmamızın ve verilerin güvenilirliği açısından yeterli bulunarak yeniden anket uygulanmamıştır.

VERİLERİN ÇÖZÜMÜ

Anket sonuçları yaş, cinsiyet, öğrenim durumu, en son mezun olduğu okulun bulunduğu yerleşim birimi, okul ve bölümlere göre tasnif edilmiştir. On bir alt probleme göre frekansları ve verdikleri cevapların ortalamaları “hiç, çok az, az, çok, bütünüyle” şeklinde değerlendirilmiştir. Daha sonra verilen cevaplar arasındaki anlamlı farklılıkları bulmak için “T testi” adı verilen bir test uygulanmıştır.

Anket sonuçlarının değerlendirilmesinde “SPSS” adlı istatistik programı kullanılmıştır.

Sonuçlar tablolar ve grafikler halinde verilmiştir. *

DEĞERLENDİRME

Bu kısımda gençlerin anket sorularına verdikleri cevapların genel bir değerlendirmesi yapılmıştır.

Elde edilen verilere göre öğrencilerin genelde kitap okumadıklarına şahit olmaktayız. Başka değerlere göre okuma alışkanlıkları “az”; bir şeyler öğrenmek için kitap okuma alışkanlıkları “daha fazla”, bu da bize onların okudukları kitapların çoğunlukla ders kitapları olduğunu gösteriyor.

Yaşa bağlantılı olarak okuma oranı da artıyor. 17 yaştan sonra okuma oranına nispi bir artışla birlikte şuurlu okuma faaliyeti de başlıyor. 17 yaş ve aşağısı öğrenciler okudukları eserlerin aile, millet, insanlık, vatan sevgisi, yaşama sevgisi, dürüstlük, yardımlaşma kahramanlık, mertlik, fedakarlık, gibi erdemleri telkin etme derecesini az; 18-19 yaş grubu ve 20 yaş ve yukarısı ise çok olarak belirtiyorlar.

Bu sonuçlara istinaden büyük ihtimalle, 17 yaş sonrası üniversite ortamına giren gençlerin aile ortamından ayrıldıktan sonra yeniden bir kimlik arayışı ve oluşumu yaşadıklarını bu sebeple de seçtikleri ve okudukları eserlerde millî ,insanî, dinî değerleri, arama ve okurken de bunlara dikkat etme ve bunları önemseme gayreti içerisinde oldukları söylenebilir.

Ayrıca bu yaşta görülen cevapların farklılığındaki bir diğer âmil de, şu olabilir: Hayatları boyunca üniversiteyi hedefleyen öğrencilerin, üniversiteyi kazanana kadar kendilerini büyük ölçüde öğrenimle-

* Çalışmanın tamamını görmek için bakınız: Nesrin Zengin, **Gençlik Edebiyatı ve Eğitim Değerleri Açısından Mustafa Necati Sepetçioğlu'nun Dünkü Türkiye Düzündeki Tarihi Romanlarının İncelenmesi**, Gazi Üni. Sos. Bil. Ens. Ank. 2000, basılmamış doktora tezi, s. 475-670

rine yardımcı olacak ders kitaplarıyla sınırladıkları, veya sınırlamak zorunda kaldıkları; üniversiteyi kazandıktan sonra nispeten kendilerini daha rahat hissettiklerinden, farklı sahalarda, mecburiyet dışı, edebî, estetik verimler okumaya başladıkları düşünülebilir.

Yirmi yaştan aşağı yaş gruplarındaki öğrenciler, okudukları eserlerin estetik duygusu verme seviyesi ile okudukları eserlerin çeşitli bilgileri bir sanat değeri içinde sunma seviyesini “az”; 20 yaş ve yukarısı ise “çok” olarak belirtmişlerdir. Bu verilere istinaden çıkaracağımız sonuç şu olabilir: Üniversite hayatı ile birlikte mecburiyet haricinde de kitap okumaya başlayan, birbirlerine tavsiyede bulunup müşterek kitapları okuyan ve büyük bir ihtimalle fikir alışverişinde de bulunan gençlerde edebi eser okuma şuuru ve estetik değerler gelişmeye başlamakta, bu sebepten de sanata yönelik dikkatleri artmakta ve okudukları eserlerin estetik duygusu verme derecesini ve çeşitli bilgileri bir sanat değeri içinde sunma derecesini çok olarak belirtmeye başlamaktadırlar. Bu verilerden yirmi yaşın altındaki öğrencilerin estetik kavramını kafalarında tam olarak teşekkül ettiremedikleri neticesini çıkartmak da mümkündür.

Gençler, genel olarak şiir okuma seviyelerini “az” olarak belirtmişlerdir. Estetik açıdan daha kesif bir edebiyat şubesi olan şiire ilginin azlığı gençlerde estetik seviyenin henüz oluşmadığını göstermektedir.

“Gençler genel olarak okudukları eserlerin yaratıcı güçlerini geliştirme seviyesini “çok” şeklinde ifade etmişlerdir.” hükmünden ise şu sonucu çıkarabiliyoruz: Öğrenciler okumanın, insanın kişiliğini, ruh zenginliğini geliştirdiği konusunda fikir birliği içindedirler. Çok okumasalar bile okumanın faydaları hususunda müttefiktirler.

17 yaş ve aşağısı ile 20 yaş ve yukarısı gençler, okudukları eserlerin Atatürk ilkelerini kökleştirmeye hizmet etme derecesini çok, 18-19 yaş grubu ise az olarak belirtmişlerdir hükmünden şu sonucu çıkarmamız mümkün, 17 yaş ve aşağısı denekler, okudukları ders kitaplarından ve derslerde işlenen Atatürkçülük konularından hareketle bu konuya yaklaşmakta yirmi yaş ve yukarısı ise şuurlu olarak Atatürk ilkeleri konusunda fikir sahibi olmaktadır.

17 yaş ve aşağısı, 18-19 yaş grubu ile 20 yaş ve yukarısı yaş gruplarındaki öğrenciler bir şeyler öğrenmek için kitap okuma dışındaki sebeplerle pek kitap okumuyorlar. Bu da gençleri eğitemediğimizi sadece bir şeyleri öğrenmeye mecbur bıraktığımızı gösteriyor.

17 yaş ve aşağısı, 18-19 yaş ve 20 yaş ve yukarısı yaş gruplarındaki öğrencilerin, dinlenmek için kitap okuma alışkanlık seviyeleri-

ni “az” olarak ifade etmeleri onların kitap okumayı başlı başına bir iş olarak gördüklerini ortaya koyuyor.

Kızlar sebep ne olursa olsun erkeklerden daha çok kitap okumaktadırlar. Bunda Türk aile yapısının ve toplumun değer yargılarının rolü olabilir. Lise çağlarında erkek öğrenciler boş zamanlarını ev dışında geçirirken kızlar daha fazla eve bağımlı tutulmaktadırlar. Erkekler spor yapmak gibi etkinliklerde bulunurken, kızlar bu imkanlardan da çok fazla yararlanamamaktadırlar. Dolayısıyla erkeklere göre daha fazla boş vakitleri olmaktadır. Ayrıca kitap okumaya erkeklerden daha yatkın oldukları görülmektedir.

Bir Eğitim Fakültesinin Türkçe bölümünde okuyan öğrencilerin kitap okuma alışkanlıklarının, Anadolu Lisesi son sınıfta okuyan öğrencilerden daha az olması dikkat çekicidir. Bu da bize üniversite sınavlarının test usulüyle yapılmasının, bireyin davranışlarında olumlu değişiklikler yapma süreci diye kısaca tanımlayabileceğimiz eğitimin ihmal edildiğini; üniversite sınavına şartlanan öğrencinin hem okuldaki derslerini ihmal ettiğini, hem de okullarımızda öğrencilerimizin eğitilmediğini sadece bir çok bilgiyle donatıldığını göstermektedir. Anketin eğitim- öğretim yılının başında yapılmış olması bizim böyle bir tespitte bulunmamızda etkili olmuştur.

Gençlerin bir şeyler öğrenmek için kitap okuma nedenlerini derecelendirirken genel olarak “çok” u ifade etmeleri bizim eğitim öğretim sistemimizin öğretim ağırlıklı olduğunu göstermesi bakımından düşündürücüdür. Öğrenci kitabı zevk aldığı için; davranışlarında olumlu değişiklik yapması için değil bir şeyleri öğrenmeye mecbur olduğu için okuyor.

Gençler kitap okumama sebepleri içinde kitapların pahalı olması, baskı kalitelerinin düşük olması, kalın olmaları gibi dış etkenler gençlerin kitap okuma alışkanlıkları üzerinde olumsuz tesir yapmaktadır. Bu da bize şunu gösteriyor: Öğrenci kitabı bulduğu zaman fizikî şartlarına bakmıyor, okuyor. O zaman kitaba ulaşamama problemi yaşıyor demektir. Öyle anlaşılıyor ki öğrenci çok fazla kitap arasından seçme şansını bulamıyor, eline geçeni okuyor. Genel olarak kitapların muhtevassından kaynaklanmayan olumsuz sebeplerin öğrencileri çok fazla etkilemediği görülmektedir.

Gençlerin kitap seçmelerine etki eden faktörler içerisinde tavsiyeye göre kitap seçme önemli bir yer tutmaktadır. Genel olarak, öğrencilerin birbirleriyle etkileşim halinde oldukları, okudukları eserleri birbirlerine tavsiye etmek suretiyle kitap okuma alışkanlıklarını da geliştirdikleri anlaşılmaktadır. Öğretmenlerinin tavsiye ettikleri eserler de öğrenciler tarafından kabul görmektedir. Tavsiyeye göre kitap oku-

ma alışkanlık seviyesinin çok olması bize, öğrenciler neyi okuyacaklarını, kendilerine uygun olan eserin hangisi olduğunu bilmedikleri için okumadıklarını göstermektedir. Birisi yönlendirdiği zaman okudukları görülmektedir.

Kız denekler tavsiyeye göre kitap seçme derecelerini “çok”, erkek denekler ise “az” olarak ifade etmişlerdir. Kızların birbirleriyle etkileşimlerinin daha fazla olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca kızların kitap okuma alışkanlıklarının seviyesi de “çok” olarak belirtilmiştir. Kitapla haşır neşir oldukları için birbirlerine okudukları kitapları tavsiye etmeleri de tabiidir. Kızların tavsiyeye göre kitap seçme seviyesinin erkeklere göre çok olması, kızların çevreden daha fazla etkileniyor olduklarını düşündürmektedir.

Kızlarla erkeklerin dünya görüşlerinde, önem verdikleri değerlerde büyük farklılıklar vardır. Bu da okudukları kitaplarda ve aradıkları değerlerde cinsel kimliklerinin önemli rol oynadığını göstermektedir.

Hem erkek hem de kız öğrencilerin okudukları eserlerin yaratıcı güçlerini geliştirme ile duygu ve düşünce ufuklarını geliştirme seviyesini “çok ” olarak ifade etmeleri kitaplardan yararlandıklarını göstermektedir.

Gençler, okuyacakları kitapları yazarına göre seçme seviyelerini “çok” olarak belirtmişlerdir. Okudukları ders kitaplarından yazar isimlerine aşina olmalarının yanı sıra daha önce bu yazarların herhangi bir eserini okumuşlarsa diğer eserlerini de okuma eğilimi gösterdikleri anlaşılmaktadır.

17 yaş ve aşağısı denekler, yazarına göre kitap seçme derecelerini “az”; 18-19 yaş grubundaki denekler “çok” ; 20 yaş ve yukarısı denekler ise “bütünüyle” olarak ifade etmişlerdir.

Yaşın artmasına paralel olarak yazarına göre kitap seçme oranının arttığı görülmektedir. Gençliğin bitim yaşınının 21 kabul edildiğini düşünürsek genç yetişkin bireyin tercihlerinde kriterlerinin teşekkül ettiği görülmektedir.

Aile, millet, insanlık, vatan sevgisi, yaşama sevgisi, dürüstlük, yardımlaşma, kahramanlık, mertlik, fedakârlık, toplumun törel değerleri hakkında telkinde bulunma, gelenek ve göreneklerimizle millî ve manevî değerlerimizi tanıtp sevdirmeye, estetik duygusu verme, eserlerin çeşitli bilgileri bir sanat değeri içinde sunma, ana dil sevgisi ve şuuru kazandırma seviyelerini az olarak ifade etmeleri, 17 yaş ve aşağısı yaş grubundaki öğrencilerin bu kavramlar üzerinde çok fazla düşünmedikleri, bu değerlerin hayatlarında henüz öncelik taşımadığı görülmektedir. Genel olarak 18-19 yaş grubu ve 20 yaş ve yukarısı yaş

gruplarındaki öğrencilerin ise “çok” olarak belirtmeleri yaşla orantılı olarak bu kavramlar üzerinde düşündüklerini, bu kavramlar üzerinde yoğunlaştıklarını ortaya koymaktadır. Bu erdemleri okudukları eserler vasıtasıyla kazanabiliyorlarsa davranışlarında da olumlu değişiklikler olacaktır. Ancak hem 17 yaş ve aşağısı hem de 18-19 ve 20 yaş yukarısı yaş gruplarındaki öğrenciler okudukları eserlerin davranış değişikliği meydana getirme seviyelerini az olarak nitelendirmişlerdir. Buradan davranış değişikliği kavramının ne olduğu konusunda bir kanaatlerinin olmadığı fikri hasil oluyor. Bununla birlikte, hem 17 yaş ve aşağısı hem de 18-19 ve 20 yaş yukarısı yaş gruplarındaki öğrenciler, okudukları eserlerde bu erdemleri bulamasalar bile önemi hususunda hem-fikir olmuşlardır.

!7 yaş ve aşağısı denekler, tarihi roman okuma derecelerini “çok az”; 18-19 yaş grubundakiler, “az”; 20 yaş ve yukarısı ise “çok” olarak ifade etmişlerdir.

Çeşitli kaynaklarda târihî romanların 14-15 yaş grubu tarafından daha çok okunduğu, tarihi romanların bu çağdaki gençlere daha uygun olduğu ifade edilir. Ancak görünen o ki, gençlerin yaşı ilerledikçe târihî roman okuma seviyeleri artmaktadır. Kitap okumaya yeni başlayan bir gencin eline ya sürükleyici olması ve aksiyonunun bol olması bakımından, kitap okumaya alıştıracacağı düşüncesiyle târihî roman tutuşturulur ya da aşk kitabı. Bu durum bize gençlerin okuma alışkanlığını çok geç edindiklerini düşündürüyor.

Gençlerin ideolojik romanlara itibar etmedikleri görülmüştür. Bunun nedeni olarak, belli bir ideolojilerinin olmadığını düşünebiliriz.

Gençlerin kitap okuma alışkanlık derecelerinin mezun oldukları bölgelere göre dağılımı şu şekildedir: Hem il merkezinden, hem ilçe, hem de köyden mezun olan denekler, kitap okuma alışkanlık derecelerinin “az” olduğunu belirtmişlerdir. Ancak “az” derecelendirmesinde il, ilçe, köy yukarıdan aşağıya doğru sıralanmaktadır. İl ve ilçe merkezlerinden mezun olan öğrencilerin kütüphanelerden yararlanma imkanları vardır. Ancak bu sonuç, bize öğrencilerin kütüphanelerden yararlanma alışkanlıklarının da olmadığını düşündürmüştür.

Kırlık alandan gelen öğrencilerin özellikle yazın tarla işlerinde ve hayvancılıkla uğraşıyorsa hayvan bakımına yardım ettikleri düşünülmürse çok fazla boş vakit bulamayacakları ortadadır.

Gençlerin okudukları bölümlere göre kitap okuma düzeyleri arasında büyük farklılıklar yoktur. Boş zamanlarını değerlendirmek için kitap okuma seviyelerini az ve çok az olarak belirtmelerinden, boş

zamanlarını kitap okuma dışındaki şeylerle değerlendirdikleri anlaşılmaktadır. Bu durum mecbur olmadıkları zaman kitap okumadıklarını göstermektedir.

Sosyal ve Türkçe bölümünde okuyan öğrencilerin bir şeyler öğrenmek için kitap okuma seviyelerini “çok az” ve “az” olarak ifade etmeleri onların ders kitapları dışındaki kitaplara daha fazla yöneldiklerini ve kitap okumanın hazzına vardıklarını göstermektedir. Fen ve Türkçe- Matematik bölümlerinde okuyan öğrencilerin bir şeyler öğrenmek için kitap okuma seviyelerini çok olarak belirtmeleri, onların ders kitapları dışında pek kitap okumadıklarını göstermektedir.

Sosyal ve Türkçe bölümlerinde okuyan denekler, okudukları eserlerin yaşama sevgisi telkin etme seviyesini “çok” ; Türkçe- Matematik ve Fen bölümlerinde okuyanlar ise “az” olarak belirtmişlerdir.

Sosyal ve Türkçe bölümünde okuyan öğrencilerin diğer bölümlerde okuyan öğrencilere göre okudukları eserlerle daha fazla bütünleştikleri anlaşılmaktadır.

Sosyal, Türkçe- Matematik ve Türkçe bölümlerinde okuyan denekler, okudukları eserlerin dürüstlük, yardımlaşma, kahramanlık, mertlik, fedakârlık gibi erdem olarak değerlendirilen hususları içermeye seviyelerini “çok” ; Fen bölümünde okuyanlar ise, “az” olarak değerlendirmişlerdir. Genel olarak gençlerin okudukları eserlerden yararlandıklarını, dürüstlük, yardımlaşma, kahramanlık, mertlik, fedakârlık gibi erdemleri irdeledikleri anlaşılmaktadır.

Sosyal, Türkçe- Matematik, Fen ve Türkçe bölümlerinde okuyan denekler, okudukları eserlerin estetik duygusu verme seviyesini “az” olarak değerlendirmişlerdir.

Sosyal, Türkçe- Matematik, Fen ve Türkçe bölümlerinde okuyan denekler, okudukları eserlerin toplumun törel değerleri hakkında telkinde bulunma seviyesini “az” olarak değerlendirmişlerdir.

Sosyal ve Türkçe bölümlerinde okuyan denekler, okudukları eserlerin gelenek ve göreneklerimizle millî ve mânevî değerlerimizi tanıtır ve sevdiren seviyesini “çok” ; Türkçe- Matematik ve Fen bölümlerinde okuyanlar ise “az” olarak belirtmişlerdir.

Bu da öğrencilerin okudukları eserlerin muhtevasıyla alakalı bir durumdur. Buradan Türkçe ve Sosyal bölümlerinde okuyan öğrenciler, gelenek ve göreneklerimizle millî ve mânevî değerlerimizi tanıtır ve sevdiren eserleri daha fazla okumuşlardır, sonucu çıkmaktadır.

Sosyal,Türkçe-Matematik ve Fen bölümlerinde okuyan denekler, okudukları eserlerin çeşitli bilgileri bir sanat değeri içinde sunma seviyesini “az” ; Türkçe bölümünde okuyanlar ise “çok” olarak değerlendirmişlerdir.

Türkçe bölümünde okuyan öğrenciler üniversite öğrencisidir. Üniversite hayatı ile birlikte mecburiyet haricinde de kitap okumaya başlayan, birbirlerine tavsiyede bulunup müşterek kitapları okuyan ve büyük bir ihtimalle fikir alışverişinde de bulunan gençlerde edebi eser okuma şuru ve estetik değerler gelişmeye başlamakta, bu sebepten de sanata yönelik dikkatleri artmakta ve okudukları eserlerin estetik duygusu verme derecesini ve çeşitli bilgileri bir sanat değeri içinde sunma derecesini çok olarak belirtmeye başlamaktadırlar.

Sosyal, Türkçe- Matematik bölümlerinde okuyan denekler, okudukları eserlerin mizah duygularını geliştirme seviyesini “çok”, Fen ve Türkçe bölümlerinde okuyan denekler ise “az” olarak ifade etmişlerdir.

Sosyal,Türkçe-Matematik, Fen ve Türkçe bölümlerinde okuyan denekler, okudukları eserlerin yaratıcı güçlerini geliştirmeye katkıda bulunma seviyesini “çok ” olarak değerlendirmişlerdir.

Sosyal ve Türkçe bölümlerinde okuyan denekler, okudukları eserlerin duygu ve düşünce ufuklarını genişletme seviyesini “çok”, Türkçe-Matematik ve Fen bölümlerinde okuyanlar ise “bütünüyle” olarak ifade etmişlerdir. Türkçe bölümünde okuyanlar 4.20 ortalamayla “çok” derecelendirmesinin üst sınırında yer almışlardır. 4.21 bütünüyle olarak derecelenmektedir.

Sosyal ve Fen bölümlerinde okuyan denekler, okudukları eserlerin Atatürk ilkelerini kökleştirmeye hizmet etme derecesini “çok” ; Türkçe-Matematik ve Türkçe bölümlerinde okuyanlar ise “az” olarak ifade etmişlerdir. Yine Türkçe bölümü 3.39 ortalamayla “az” derecelendirmesinin üst sınırında yer almışlardır.

Boş zamanlarını değerlendirmek için kitap okuma alışkanlık seviyesinin Anadolu Lisesi ve Eğitim Fakültesinde okuyan öğrenciler tarafından “çok” olarak belirtilmesi, bu okullarda okuyan öğrencilerde, boş zamanlarını yararlı şekilde değerlendirme şuurunun oluştuğunu göstermektedir.

Anadolu Lisesi ve G.Ü. Kastamonu Eğitim Fakültesinde okuyan öğrencilerin gelenek ve göreneklerimizle, milli ve manevi değerlerimizi tanıtip sevdiren eserleri çok seviyesinde okuyorlarsa bu onların

aldıkları eğitimle ilgilidir. Okudukları okullarda bu bilince ulaşıyorlar demektir.

G.Ü. Kastamonu Eğitim Fakültesinde okuyanlar öğrenciler, okudukları eserlerin çeşitli bilgileri bir sanat değeri içinde sunma derecesini “çok” olarak ifade ederken lisede okuyan öğrencilerin az değerlendirmesi üniversite ortamının kısa sürede öğrencileri sanat eseri kavramı konusunda bilinçlendirdiğini göstermektedir.

Sosyal,Türkçe-Matematik, Fen ve bölümlerinde okuyan denekler, okudukları eserlerin ana dil sevgisi ve şuuru kazandırma seviyesini “az” ; Türkçe bölümünde okuyanlar ise “çok” olarak değerlendirmişlerdir. Türkçe- Matematik bölümü 3.40 ortalamayla “az” derecelendirmesinin üst sınırında yer almıştır.

Türkçe bölümündeki öğrencilerin gerek okudukları eserler vasıtasıyla gerekse okudukları bölüm itibarıyla ana dil sevgisi ve şuuruna ulaştıkları görülmektedir. Bu bir idrak meselesidir. Geleceğin Türkçe öğretmenlerinin bu idrake ulaşmaları sevindiricidir.

Sonuç olarak, gençlerin okudukları eserleri beğenme seviyelerini çok olarak göstermeleri, onların okudukları zaman kitaptan haz aldıklarını göstermesi bakımından sevindiricidir. Temel sorunları daha önce de ifade ettikleri gibi kitap okuma alışkanlıklarının olmamasıdır.

Gençler kitap okumanın yararına inanmaktadırlar ve her okudukları eser onların duygu ve düşünce ufkunu genişletmektedir.

Gençlerin, eğitimlerinde önemli rol oynayacak olan unsurları önemseme seviyelerinin yüksek olması, okudukları eserlerden yararlandıklarını, bu davranışları edinme gayreti içinde olduklarını göstermektedir.

GENÇLERİN OKUDUKLARI KİTAPLARA YÖNELİK DEĞERLENDİRME

Bu kısımda gençlerin okudukları kitaplara göre değerlendirme yapılmış, gençlerin en çok beğendikleri eserlerin, yazarların sıralamaları tablolar halinde gösterilmiştir.

TABLO 1

En Çok Beğendiğiniz Beş Kitabın Adını Beğenme Derecenize Göre Yazınız.

Beğenilen Eserler	1.Tercih	2.Tercih	3.Tercih	4.Tercih	5.Tercih	Toplam
1 Adı Aylin	4 Kişi	4 Kişi	2 Kişi	5 kişi	5 kişi	20 Kişi
2 Ana	2 Kişi	2 Kişi	1 Kişi	--	--	5 Kişi
3 Bir Genç Kızın Genç Gizli Defteri	1 Kişi	1 Kişi	2 Kişi	1 kişi	1 kişi	6 Kişi
4 Dokuzuncu Hariciye Koğuşu	2 Kişi	1 Kişi	2 Kişi	2 kişi	4 kişi	11 Kişi
5 Denemeler	2 Kişi	2 Kişi	--	1 kişi	--	5 Kişi
6 Eroin Güncesi	1 Kişi	5 Kişi	1 Kişi	1 kişi	1 kişi	9 Kişi
7 Fatih Harbiye	2 Kişi	-- Kişi	3 Kişi	3 kişi	--kişi	8 Kişi
8 Huzur Sokağı	2 Kişi	4 Kişi	4 Kişi	1 kişi	1 kişi	12 Kişi
9 Kendini Arayan Adam	3 Kişi	Kişi	1 Kişi	2 kişi	-- kişi	6 Kişi
10 Küçük Ağa	1 Kişi	1 Kişi	2 Kişi	--kişi	5 kişi	9 Kişi
11 Sinekli Bakkal	2 Kişi	3 Kişi	-	3 kişi	1 kişi	9 Kişi
12 Sefiller	8 Kişi	4 Kişi	4 Kişi	3 kişi	5 kişi	24 Kişi
13 Simyacı	7 Kişi	5 Kişi	6 Kişi	9 kişi	3 kişi	30 Kişi
14 Suç ve Ceza	8 Kişi	8 Kişi	2 Kişi	2 kişi	2 kişi	22 Kişi
15 Yaprak Dökümü	2 Kişi	9 Kişi	4 Kişi	4 kişi	1 kişi	20 Kişi
16 Yeni Hayat	3 Kişi	3 Kişi	-- Kişi	-- kişi	-- kişi	6 Kişi
17 Yaban	2 Kişi	6 Kişi	6 Kişi	6 kişi	1 kişi	21Kişi
18 Yalnızız	1 Kişi	3 Kişi	2 Kişi	--kişi	1 kişi	7 Kişi
19 Çalıkuşu	28 Kişi	20 Kişi	15 Kişi	9 kişi	4 kişi	48Kişi
20 Çile	6 Kişi	3 Kişi	1 Kişi	4 kişi	5 kişi	19 Kişi
21 Ateşten Gömlek	-- Kişi	2 Kişi	1 Kişi	5 kişi	2 kişi	10 Kişi
22 Fareler ve İnsanlar	--Kişi	2 Kişi	1 Kişi	2 kişi	-- kişi	5 Kişi
23 Sofinin Dünyası	-- Kişi	3 Kişi	8 Kişi	-- kişi	1 kişi	12Kişi
24 Bize Nasıl Kıydınız	-	-	-	6 kişi	-	6 kişi
25 Yüreğinin Götürdüğü Yere Git	8 kişi	1 kişi	9 kişi	1 kişi	6 kişi	25 kişi
26 Ölü Ozanlar Derneği	3 kişi	5 kişi	1 kişi	2 kişi	2 kişi	13 kişi
27 Mavi Saçlı Kız	2 kişi	3 kişi	4 kişi	1 kişi	2 kişi	12 kişi
28 Kızım Olmadan Asla	2 kişi	2 kişi	1 kişi	-	-	5 kişi
29 Safahat	2 kişi	3 kişi	1 kişi	1 kişi		7 kişi

Öğrencilerin en çok beğendikleri beş eserin adını yazdıkları bu bölümde beş ve beşten fazla kişi tarafından okunan eserler yer almıştır. Beş kişiden daha az kişinin okuduğu eserlerde birer, ikişer kişilik yığılmalar olmuştur.

Gençler tanıdıkları, bildikleri yazarları okumayı tercih etmektedirler. Mesela G.Ü. Kastamonu Eğitim Fakültesinde görevli öğretim üyesi Halit Ertuğrul'un Kendini Arayan Adam adlı eserinin bu fakültenin öğrencileri tarafından okunması gibi. Çalığışu'nun en çok okunan eser olarak birinci sırada yer alması gibi.

Gençler daha çok roman türündeki eserlere rağbet etmektedirler. En çok beğendikleri eserler kısmına verdikleri cevaplarla en çok beğendiğiniz romanlar kısmına verdikleri cevaplar hemen hemen birbirine yakındır.

Aşağıda en çok okunan eserlerin sıralaması yapılmıştır.

TABLO 2

En çok okunan eserlerin sıralaması

1-	Çalığışu	48Kişi
2-	Simyacı	30 Kişi
3.	Yüreğinin Götürdüğü Yere Git	25 kişi
4-	Sefiller	24 Kişi
5-	Suç ve Ceza	22 Kişi
6-	Yaban	21Kişi
7-	Adı Aylin	20 Kişi
	Yaprak Dökümü	20 Kişi
8.-	Çile	19 Kişi
9.	Ölü Ozanlar Derneği	13 kişi
10-	Huzur Sokağı	12 Kişi
	Sofinin Dünyası	12 Kişi
	Mavi Saçlı Kız	12 kişi
11-	Dokuzuncu Hariciye Koğuşu	11 Kişi
12-	Ateşten Gömlek	10 Kişi
13-	Eroin Güncesi	9 Kişi
	Küçük Ağa	9 Kişi
	Sinekli Bakkal	9 Kişi
14-	Fatih Harbiye	8 Kişi
15-	Safahat	7 kişi
	Yalnızız	7 Kişi
16-	Bir Genç Kızın Genç Gizli Defteri	6 Kişi
	Kendini Arayan Adam	6 Kişi
	Yeni Hayat	6 Kişi
	Bize Nasıl Kıydınız	6 kişi
17-	Fareler ve İnsanlar	5 Kişi
	Kızım Olmadan Asla	5 kişi
	Ana	5 Kişi
	Denemeler	5 Kişi

TABLO 3**En Çok Beğendiğiniz Beş Yazarın Adını Beğenme Derecesine Göre Yazınız**

Romanı Adı	1.Tercih	2.Tercih	3.Tercih	4.Tercih	5.Tercih	Toplam
1 Reşat Nuri Güntekin	35 Kişi	23 Kişi	17 Kişi	17 kişi	8 kişi	100Kişi
2. Peyami Safa	9 Kişi	15 Kişi	10 Kişi	8 kişi	7 kişi	49 Kişi
3. Necip Fazıl Kısakürek	19 Kişi	7 Kişi	4 Kişi	5 kişi	2 kişi	37 Kişi
4. Ömer Seyfettin	6 Kişi	14 Kişi	7 Kişi	6 kişi	6 kişi	33 Kişi
5. Y.Kadri Karaosmanoğlu	8 Kişi	10 Kişi	9 Kişi	2 kişi	3 kişi	32 Kişi
Halide Edip Adıvar	7 Kişi	7 Kişi	6 Kişi	9 kişi	3 kişi	32 Kişi
6. Ahmet Günbay Yıldız	6 Kişi	9 Kişi	3 Kişi	4 kişi	1 kişi	23 Kişi
7. Namık Kemal	4 Kişi	4 Kişi	6 Kişi	5 kişi	4 kişi	22 Kişi
Orhan Pamuk	3 Kişi	4 Kişi	6 Kişi	5 kişi	4 kişi	22 Kişi
8- Victor Hugo	6 Kişi	7 Kişi	4 Kişi	2 kişi	1 kişi	20 Kişi
9- Susanna Tamaro	7 Kişi	7 Kişi	2 Kişi	2 kişi	1 kişi	19 Kişi
10- Aziz Nesin	2 Kişi	6 Kişi	4 Kişi	3 kişi	3 kişi	18 Kişi
11- İpek Ongun	4 Kişi	3 Kişi	2 Kişi	2 kişi	6 kişi	17Kişi
12- Ayşe Kulin	1 Kişi	2 Kişi	4 Kişi	4 kişi	1 kişi	16 Kişi
Dostoyevski	2 Kişi	6 Kişi	3 Kişi	2 kişi	3 kişi	16 Kişi
H.Ziya Uşaklıgil	2 Kişi	1Kişi	5 Kişi	6 kişi	2 kişi	16 Kişi
13- Yahya Kemal Beyatlı	3 Kişi	3 Kişi	4 Kişi	2 kişi	3 kişi	15 Kişi
Tarık Buğra	2 Kişi	1 Kişi	4 Kişi	5 kişi	3 kişi	15 Kişi
14- Yavuz Bahadıroğlu	5 Kişi	4 Kişi	1 Kişi	2 kişi	-- kişi	12 Kişi
Orhan Veli	4 Kişi	2 Kişi	1 Kişi	3 kişi	2 kişi	12 Kişi
15- Tolstoy	4 Kişi	-- Kişi	2 Kişi	2 kişi	3 kişi	11 Kişi
Yaşar Kemal	3 Kişi	-- Kişi	3 Kişi	2 kişi	1 kişi	11 Kişi
Mehmet Rauf	1 Kişi	4 Kişi	2 Kişi	2 kişi	1 kişi	11 Kişi
16. M.N.Sepetçioğlu	1 Kişi	3 Kişi	1 Kişi	--	--	4 Kişi

Öğrencilerin en çok beğendikleri beş yazarın adını yazdıkları bu bölümde dört ve dörtten fazla kişi tarafından okunan yazarlar yer almıştır. Gençlerin en çok beğendiği yazarlar Reşat Nuri, Peyami Safa, Necip Fazıl, Ömer Seyfettin, Halide Edip, Yakup Kadri gibi tanınmış yazarlardır. Ahmet Günbay Yıldız, İpek Ongun, Ayşe Kulin, Orhan Pamuk gibi günümüz yazarlarını da gençlerin beğenerek okudukları görülmektedir.

TABLO 4

Romanın Adı	1.Tercih	2.Tercih	3.Tercih	4.Tercih	5.Tercih	Toplam
1- Adı Aylin	4 Kişi	2 Kişi	1 Kişi	1 Kişi	1 Kişi	9 Kişi
2- D. Hariciye Koğuşu	1 Kişi	3 Kişi	-- Kişi	3 Kişi	1 Kişi	8 Kişi
3- Fatih Harbiye	2 Kişi	1 Kişi	3 Kişi	2 Kişi	-- Kişi	8 Kişi
4- Huzur Sokağı	1 Kişi	4 Kişi	--Kişi	-- Kişi	3 Kişi	9 Kişi
5- Küçük Ağa	2 Kişi	4 Kişi	2 Kişi	2 Kişi	2 Kişi	12 Kişi
6- Sinekli Bakkal	6 Kişi	1 Kişi	-- Kişi	2 Kişi	3 Kişi	12 Kişi
7- Sefiller	9 Kişi	3 Kişi	5 Kişi	4 Kişi	1 Kişi	22 Kişi
8- Simyacı	4 Kişi	2 Kişi	5 Kişi	6 Kişi	2 Kişi	19 Kişi
9- Suç ve Ceza	5 Kişi	3 Kişi	1 Kişi	3 Kişi	-- Kişi	12 Kişi
10- Yüreğinin Götürdüğü Yere Git	2 Kişi	3 Kişi	3 Kişi	1 Kişi	1 Kişi	10 Kişi
11- Yaban	6 Kişi	3 Kişi	3 Kişi	-- Kişi	2 Kişi	14 Kişi
12- Çalığışu	25 Kişi	1 Kişi	4 Kişi	3 Kişi	1 Kişi	34 Kişi

En Çok Beğendiğiniz Beş Romanın Adını Beğenme Derecenize Göre Yazınız.

TABLO 5

En çok beğenilen romanların sıralaması aşağıda gösterilmiştir.

Romanın Adı	Toplam
1 Çalığışu	34 Kişi
2. Sefiller	22 Kişi
3. Simyacı	19 Kişi
4. Yaban	14 Kişi
5- Küçük Ağa	12 Kişi
Sinekli Bakkal	12 Kişi
6. Suç ve Ceza	12 Kişi
7. Yüreğinin Götürdüğü Yere Git	10 Kişi
8. Adı Aylin	9 Kişi
Huzur Sokağı	9 Kişi
9. D. Hariciye Koğuşu	8 Kişi
10. Fatih Harbiye	8 Kişi

Çalığışu en çok beğenilen romanlar sıralamasında birinci sırada yer almıştır.

Gençlerin Adı Aylin, Simyacı, Yüreğinin Götürdüğü Yere Git gibi son yıllarda popüler olan, reklamı çok yapılan eserleri daha çok okuduk-

ları görülmüştür. Bu da gençlerin okuma oranlarının artmasında tanıtımın ne kadar önemli olduğunu gösteriyor.

Türk ve Dünya klasiklerinin de gençler tarafından daha çok okunduğu görülmüştür. Gençlerin tavsiyeye göre kitap seçme seviyelerinin de çok olması onların tanıdık, bildik, tavsiye olunan, tanıtımı yapılan kitaplara daha fazla rağbet ettiklerini ortaya koymaktadır. Bu durum bize gençleri kitapla buluşturmamızın yolunu göstermektedir.

TABLO 6

En çok beğendiğiniz tarihî romanlardan beş tanesinin adını beğenme derecenize göre yazınız.

Tarihi Romanın Adı	1.Tercih	2.Tercih	3.Tercih	4.Tercih	5.Tercih	Toplam
1. Küçük Ağa	4 Kişi	6 Kişi	2 Kişi	2 Kişi	1 Kişi	15 Kişi
2. Yaban	9 Kişi	4 Kişi	1 Kişi	-- Kişi	-- Kişi	14 Kişi
3. Kilit	8 Kişi	2 Kişi	-- Kişi	2 Kişi	-- Kişi	12 Kişi
4. Ateşten Gömlek	4 Kişi	3 Kişi	2 Kişi	-- Kişi	-- Kişi	9 Kişi
5. Cezmi	7 Kişi	- Kişi	-- Kişi	-- Kişi	-- Kişi	7 Kişi

Yaban ve Ateşten Gömlek romanlarının tarihî roman olarak bilinmesi, gençlerin tarihi romanları çok fazla tanımadıklarını göstermektedir.

TABLO 7

En Çok Beğendiğiniz Tarihi Roman Yazarlarını Beğenme Derecenize Göre Yazınız.

Tarihi Roman Yazarlarının Adı	1.Tercih	2.Tercih	3.Tercih	4.Tercih	5.Tercih	Toplam
1. Tarık Buğra	6 Kişi	6 Kişi	1 Kişi	2 Kişi	-- Kişi	15 Kişi
2. Halide Edip Adivar	7 Kişi	5 Kişi	2 Kişi	-- Kişi	-- Kişi	14 Kişi
3- Yavuz Bahadıroğlu	13 Kişi	-- Kişi	-- Kişi	-- Kişi	-- Kişi	13 Kişi
Namık Kemal	11 Kişi	2 Kişi	--Kişi	-- Kişi	--Kişi	13 Kişi
4.- M.N.Sepetçioğlu	8 Kişi	2 Kişi	-- Kişi	-- Kişi	-- Kişi	10 Kişi
5.- Y. Kadri Karaosmanoğlu	6 Kişi	2 Kişi	1 Kişi	-- Kişi	-- Kişi	9 Kişi
6. Nihal Atsız	5 Kişi	1 Kişi	-- Kişi	1 Kişi	-- Kişi	7 Kişi
7. Ömer Seyfettin	2 Kişi	2 Kişi	-- Kişi	-- Kişi	-- Kişi	4 Kişi
8. Reşat Nuri Güntekin	2 Kişi	1 Kişi	-- Kişi	-- Kişi	-- Kişi	3 Kişi

Yukarıdaki tabloda gençlerin en fazla okuduklarını belirttikleri tarihî roman yazarları sıralanmıştır. Halide Edip, Yakup Kadri ve Reşat Nuri'nin tarihî roman yazarı olarak tanınması dikkat çekicidir.

Gençlerin günlük, hatıra ve otobiyografi türündeki eserlere eğilimlerinin daha çok görülmektedir. Bunda da eserin birinci ağızdan anlatılıyor olmasının rolü büyüktür. Gençlerin kendilerini olayı direkt yaşayan kişiyle daha kolay özdeşleştirebildikleri anlaşılmaktadır.

Anketin sonuçlarından elde ettiğimiz verilere baktığımız zaman en çok okunan eserin Reşat Nuri Güntekin'in Çalıkuşu adlı romanı olduğu görülmektedir. Çalıkuşu % 26'lık okunma oranıyla birinci sırada yer almıştır. 283 kişiden 100 kişi tarafından okunmakta veya tercih edilmektedir. % 35 oranıyla en çok tanınan ve beğenilen yazar olarak da Reşat Nuri Güntekin. birinci sırada yer almıştır.

45- 50 sene öncesine ait bir çalışmaya göre gençlerin Çalıkuşu'nu okuma oranı %95 iken bugün %26 'lara kadar gerilemiştir. Fakat hâlâ Çalıkuşu en çok okunan ve sevilen roman olma özelliğini devam ettirmektedir.

Gençlerin beğendiği yazarlardan biri olan İpek Ongun'un kitapları edebî değeri yüksek eserler değildir. Ancak, temiz bir Türkçeyle, kolay anlaşılır şekilde yazılmıştır. Bu da gençlerin kolay okunan, kolay anlaşılabilir eserlere yöneldiklerini göstermektedir. Ayrıca gençlik psikolojisinden iyi anlayan bir yazar olan İpek Ongun'un kitaplarına gençler kendi problemlerini bir roman kahramanının da yaşıyor olmasından dolayı ilgi gösterdikleri anlaşılmaktadır.

283 öğrenci üzerinde yaptığımız anket sonucunda karşımıza şöyle bir tablo çıktı:

Her öğrenci birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci derecede tercih ettikleri kitapları sıraladılar. Bu sıralamanın neticesinde öğrencilerin:

1. derecede tercih ettikleri ve okudukları romanların sayısı 76
2. derecede tercih ettikleri ve okudukları romanların sayısı 81
3. derecede tercih ettikleri ve okudukları romanların sayısı 96
4. derecede tercih ettikleri ve okudukları romanların sayısı 116
5. derecede tercih ettikleri ve okudukları romanların sayısı 151'dir.

Toplam olarak 520 kitap okunmuştur. 283 öğrencinin yazdıkları kitap isimleri hemen hemen aynıdır. Bazı öğrenciler ise bu soruları cevapsız bırakmışlardır. Bu sonuca göre bu öğrencilerin hiç kitap okumadıkları ya da okudukları kitapları hatırlamadıkları sonucunu çıkartabiliriz. Kastamonu merkez liseleri son sınıfında okuyan bir grup öğrenciyle G.Ü.

Kastamonu Eğitim Fakültesi Türkçe Bölümü birinci sınıfında okuyan öğrenciler tarafından okunan , elde dolaşan veya isimleri bilinen kitaplar adedi 110 civarındadır. Bu durumda bir kitaba yaklaşık 3 okuyucu düşmektedir. Bu sonuçlara göre gençler arasında okuma oranının çok düşük olduğu görülmektedir. Bu oranın düşük olmasını çeşitli sebeplerle izah etmek mümkündür:

1- Gençlerin kabuller dünyasına girebilecek eserleri bulmakta zorluk çekmeleri, buldukları eserlerin gençliğe hitap edememesi;

2- Gençliğe hitap edecek eserlerin tanıtımının yeterince yapılmaması;

3- Gençlerin, okudukları eserleri içerik bakımından doyurucu bulmaması; Eserlerin konu bakımından, dil ve üslûp bakımından (akıcılık, sürükleyicilik,vs.) gençlerin ihtiyaçlarına cevap verememesi;

4- Yazarların gençlerin gelişim özelliklerini tanıyarak, karşılaştıkları veya muhtemelen karşılaştıkları problemleri çözümede rehberlik etme anlayışının olmaması.

Yapılan bu çalışmanın ardından gençlerin okuma alışkanlıklarını geliştirmek için yapılması gerekenleri özetle şu şekilde ifade edebiliriz:

ÖNERİLER

1- Eğitim açısından baktığımız zaman Gençlik edebiyatının temel hedefi, gençlerin bilinçli, kişilik sahibi, “fikri hür, vicdanı hür” eleştiri yeteneği olan , edebî zevki oluşmuş, estetik duygusuna sahip insanlar olarak yetişmesine katkıda bulunmak olmalı.

2- Yazarlar, gençlerin edebî zevkini geliştirmeyi amaç edinen eserler yazmalı;

3. Eserler, dil ve üslûp bakımından (akıcılık, sürükleyicilik,vs.) gençlerin ihtiyaçlarına cevap verecek nitelikte olmalı;

4- Gençlerin edebî zevkini geliştirecek mevcut yerli, millî eserler üzerine gençler için ibaresi konulmalı.

5. Yazarlar, gençlerin gelişim özelliklerini tanıyarak, karşılaştıkları veya muhtemelen karşılaştıkları problemleri çözümede rehberlik etme anlayışına sahip olmalı.

6. Edebiyat eleştirmenleri gençler için sanat değeri olan zengin eserlerin ortaya çıkarılmasına katkıda bulunmalı.

7. Dünya çocuk ve gençlik edebiyatında olduğu gibi bizde de masallar efsaneler, destanlar çocuk edebiyatının önemli kaynaklarından-
dır. Bunların gençlere uyarlanmış şekillerinin de olması gerekir.

8. Yayınevleri gençler için yapılan özel baskıları kitabın üzerinde dikkat çekici bir şekilde belirtmelidir. Sigara paketlerinin üstünde oku-
namayacak kadar küçük yazılan "sigara sağlığa zararlıdır" yazısı gibi
arayıp da bulduğumuz "gençler için" ibaresi yerine daha belirgin, dikkat
çekici ibareler yer almalı.

9. Yayınevleri "Gençlik Kitapları" veya "Gençlik Serisi" adı al-
tında yayınlanmış eserleri yıllık veya üç aylık hatta aylık bültenlerle
basın yoluyla ve reklamla genç okuyucuya duyurmalıdır.

10. Talim Terbiye Kurulu tarafından oluşturulacak bir birim
mevcut eserlerin çocuklara ve gençlere göre olup olmadığını tespit edip
okullara dikkat çekici bültenlerle bildirmelidir.

11. Çocukların ve gençlerin okuyabileceği çocuk ve gençlik ki-
taplarının tanıtımının yapıldığı süreli yayınlara ihtiyaç vardır.

12. Gençler genel olarak kitap kalitesine önem vermekteler.
Bu itibarla yayınevleri kitapların baskı kalitesi konusunda daha titiz dav-
ranmalıdırlar.

13. Kampanyalar düzenlenmeli, okul kütüphanelerine kitap alan
şirketler bunu vergiden düşürebilmeli, basın yoluyla tanıtılmalı,

14. İl ve ilçe kütüphaneleri çocukları ve gençleri kitap okumaya
sevk edecek faaliyetlerde bulunmalı. Ayrıca bu kütüphanelerdeki eserler
sık sık güncelleştirilmeli.